

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (neljäs jaosto)

17 päivänä helmikuuta 2000 *

Asiassa T-241/97,

Stork Amsterdam BV, kotipaikka Amsterdam (Alankomaat), edustajanaan asianajaja A. J. Braakman, Rotterdam, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Loesch & Wolter, 11 rue Goethe,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies W. Wils, avustajanaan asianajaja H. Gilliams, Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

jota tukee

Serac Group, kotipaikka Pariisi, edustajanaan asianajaja M.-C. Mitchell, Pariisi, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto G. Harles, 8—10 rue Mathias Hardt,

väliintulijana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen, joka sisältyy komission 20.6.1997 päivättyyn kirjeeseen ja jolla komissio on hylännyt kantajan tekemän kantelun, jolla pyydettiin kantajan ja Serac Groupin muovipullojen valmistamiseen ja niiden aseptiseen täyttämiseen nestemäisillä elintarvikkeilla käytettävien kokonaisten tuotantolinjojen markkinoinnista tekemän yhteistyösopimuksen toteamista EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (josta on tullut EY 81 artikla) vastaiseksi,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. M. Moura Ramos sekä tuomarit V. Tiili ja P. Mengozzi,

kirjaaja: hallintovirkamies A. Mair,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 22.4.1999 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Kanteen perustana olevat tosiseikat

- 1 Stork Amsterdam BV (jäljempänä Stork) on Alankomaiden oikeuden mukaan perustettu yhtiö, joka valmistaa koneita, jotka on tarkoitettu muovipullojen valmistukseen ”puhallusmuovaus”-menetelmällä.
- 2 Stork teki 14.8.1987 Serac SA:n kanssa, josta on sittemmin tullut Serac Group (jäljempänä Serac) ja joka on Ranskan oikeuden mukaan perustettu muovipullojen aseptiseen täyttämiseen käytettäviä koneita valmistava osakeyhtiö, yhteistyösopimuksen muovipullojen valmistamiseen ja niiden aseptiseen täyttämiseen nestemäisillä elintarvikkeilla käytettävien kokonaisten tuotantolinjojen markkinoinnista (jäljempänä yhteistyösopimus tai sopimus). Molemmat yhtiöt sitoutuivat ostamaan toisen valmistamia koneita ja myymään niitä kokonaisina tuotantolinjoina nimellä ”Stork-Serac” tai ”Serac-Stork”. Sopimus sisälsi myös molempia yhtiöitä koskevan velvoitteen saattaa toisen osapuolen tietoon näiden koneiden markkinoinnin, asentamisen ja huollon kannalta tarpeellinen osaaminen (knowledge) (sopimuksen 5 kohta).

- 3 Sopimuksen 6 kohta sisältää kilpailukieltolausekkeen, jossa määrätään muun muassa seuraavaa:

”6.1 Molemmat osapuolet sitoutuvat olemaan kehittämättä, valmistamatta ja myymättä suoraan tai välillisesti minkäänlaisten edustajien tai avustajien välityksellä koneita tai koneiden osia, jotka kilpailevat tässä yhteistyösopimuksessa mainittujen tai niitä vastaavien toisen osapuolen valmistamien koneiden tai koneiden osien kanssa.

6.2 Jos asiakas vaatii Storkia tai Seracia toimittamaan kolmannen valmistamia täyttö- tai puhallusmuovauskoneita, myyjän on saatava tähän toisen osapuolen suostumus. Toinen osapuoli ei voi perusteettomasti kieltäytyä antamasta suostumustaan. Jos osapuoli myy kolmannen valmistaman kilpailevan koneen ilman toisen osapuolen suostumusta, jälkimmäisellä on oikeus vaatia kertakorvauksena sopimussakkoa, joka on 30 % (kolmekymmentä prosenttia) sen koneen hinnasta, jonka tilalle kilpaileva kone on ostettu.

6.3 Jos sopimus irtisanotaan 14 artiklan mukaisesti [eli sen jälkeen, kun sopimus on ollut voimassa viisi vuotta ja kun kirjallinen irtisanomisilmoitus on tehty kahdentoista kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen] ja ainoastaan tällöin, 6.1 kohdan mukainen kilpailukieltolauseke velvoittaa sopimuksen irtisanomusta osapuolta vielä neljän vuoden ajan irtisanomisesta.”

- 4 Stork yritti vuonna 1989 saada Seracia suostumaan yhteistyösopimuksen purkamiseen muun muassa 13.7.1989 päivätyllä kirjeellä, jossa se myös uhkasi tehdä kantelun komissiolle EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (josta on tullut EY 81 artikla) rikkomisesta, jos Serac ei suostuisi sopimuksen purkamiseen.

- 5 Koska Serac kieltäytyi tästä, kantaja teki 20.9.1989 komissiolle kantelun, jolla se pyysi yhteistyösopimuksen toteamista perustamissopimuksen 85 artiklan vastaiseksi. Stork väitti, että Serac oli rikkonut tätä määräystä kieltäytymällä purkamasta kyseistä sopimusta.
- 6 Serac ilmoitti yhteistyösopimuksen komissiolle 24.1.1990 saadakseen puuttumattomuustodistuksen tai poikkeusluvan, mutta totesi tyytyvänsä myös hallinnolliseen kirjeeseen ("mukavuuskirje").
- 7 Komissio vastasi Storkin kanteluun ja Seracin ilmoitukseen 20.3.1991 päivätyllä kilpailupääosaston (PO IV) virkaa tekevän johtajan J. Dubois'n allekirjoittamalla kirjeellä, joka sisälsi kantelun ja ilmoituksen sekä "molempien yhtiöiden toimittamien lisätietojen" johdosta esitetyn ehdotuksen kiistan sovintoratkaisuksi. Dubois arvioi yhteistyösopimusta ja totesi, että vaikka se ei täyttänyt poikkeusluvan edellytyksiä, se lähes täytti perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta erikoistumissopimusten ryhmiin 19 päivänä joulukuuta 1984 annetussa komission asetuksessa (ETY) N:o 417/85 (EYVL 1985, L 53, s. 1) asetetut edellytykset ja että lähinnä sopimuksen 6.2 ja 6.3 kohta poikkesivat niistä. Kirjeen laatija täsmensi, että tiedossaan olevien seikkojen perusteella hän katsoo, että nämä lausekkeet rajoittivat kilpailua eivätkä olleet välttämättömiä sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Hän ehdotti sen vuoksi kyseisten lausekkeiden muuttamista, jotta sopimus saadaan asetuksen N:o 417/85 hengen mukaiseksi.
- 8 Sopimuksen 6.2 kohtaan (molemminpuolinen yksinomainen hankintalauseke) ehdotetun muutoksen oli määrä saattaa kyseinen kohta edellä mainitun asetuksen 2 artiklan b alakohdan mukaiseksi, koska siinä jätetään molemmille osapuolille mahdollisuus tehdä hankintasopimus — ilman seuraamuksia — kolmannen kanssa, jos tämä tarjoaa edullisemmat hankintasopimuksen ehdot. Sopimuksen muuttamiseksi asetuksen N:o 417/85 mukaiseksi Dubois katsoi myös, että 6.3 kohta (joka koskee neljä vuotta sopimuksen päättymisen jälkeen voimassa olevaa kilpailukieltolauseketta) "olisi poistettava".

- 9 Dubois lisäsi vielä, että kun otettiin huomioon asian vähäinen taloudellinen merkitys yhteisön tasolla hänestä ei ole ”tarpeen tässä vaiheessa ehdottaa komissiolle menettelyn aloittamista”. Jos osapuolet eivät pääsisi sopimukseen sopimusmääräysten muuttamisesta ehdotuksen mukaisesti, niitä pyydettiin saatamaan asia toimivaltaisten kansallisten tuomioistuinten tai viranomaisten käsiteltäväksi komission kirjeeseen vedoten.
- 10 Storkille osoitettu kirje sisälsi lisäksi seuraavan kappaleen:

”Mikäli ette ilmoita kantaanne neljän viikon kuluessa tämän kirjeen vastaanottamisesta, lopetan tämän asian käsittelyn. Asian käsittely voidaan kuitenkin milloin hyvänsä aloittaa uudelleen, jos tilannetta on arvioitava uudelleen tosi-seikkojen tai oikeudellisten seikkojen muuttumisen vuoksi.”

- 11 Serac ilmoitti komissiolle 19.7.1991 päivätyllä kirjeellään, että osapuolten tarkoituksena oli päästä kiistassa sovintoratkaisuun. Osapuolten väliset keskustelut eivät kuitenkaan tuottaneet tulosta ja sopimus umpeutui 14.8.1992 muuttamattomana.
- 12 Serac lähetti 21.12.1992 Dubois’lle toisen kirjeen, jossa se pyysi komissiota arvioimaan asiaa uudelleen. Serac katsoi erityisesti, että komission 20.3.1991 päivätyssä kirjeessään tekemä ehdotus tiettyjen sopimuslausekkeiden muuttamisesta tai poistamisesta osoittaa, että komissio on arvioinut kyseessä olevia markkinoita väärin ja arvioinut virheellisesti yhteistyösopimuksen vaikutukset kilpailuun. Kirjeessään Serac vahvisti suostuvansa siihen, ettei se vetoa yhteistyösopimuksen 6.3 kohtaan sillä edellytyksellä, että ”sopimuksen voimassa ollessa paljastettua salassa pidettävää osaamista” ei käytetä.

- 13 PO IV:n yksikönpäällikkö F. Giuffrida vastasi 25.2.1993 päivätyssä kirjeessään, että Seracin esittämät väitteet eivät kyseenalaista komission 20.3.1991 päivätyssä kirjeessään esittämää kantaa, jonka mukaan sopimuksen 6.2 ja 6.3 kohta rajoittivat kilpailua liikaa eivätkä olleet välttämättömiä sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Hän päätti kirjeen seuraavasti: ”Mielestäni näin ollen tämän asian käsittelyn on katsottava päättyneen.” Komissio lähetti jäljennöksen tästä kirjeestä Storkille.
- 14 Serac nosti 15.5.1993 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen komission 25.2.1993 päivätyyn kirjeeseen sisältyvän päätöksen kumoamiseksi (asia T-31/93).
- 15 Komissio teki 16.7.1993 oikeudenkäyntiväitteen, jossa se katsoi, että Giuffridan lähettämä kirje ei ole kannekelpoinen toimenpide, vaan pelkkä alustava kannanotto, koska sen ei ollut tarkoitus tuottaa oikeusvaikutuksia ja koska se ei sisällä kantelua tai ilmoitusta koskevaa lopullista päätöstä. Komissio totesi oikeudenkäyntiväitteen sisältävässä kirjelmässään myös aikovansa tutkia asian. Tällöin Serac peruutti kanteensa ja asia raukesi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin 20.12.1993 antamalla määräyksellä.
- 16 Komissio lähetti 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus; EYVL 1962, 13, s. 204) 11 artiklan nojalla 5.10.1994 molemmille osapuolille samanlaiset tietojensaantipyynnöt, jotka koskivat ”viimeisimpiä tietoja markkinaosuuksista maitoalan eri segmenteillä eri pakkaustapojen (tölkki, muovi- tai lasipullo, kartonkipakkaus ym.) mukaan” ja joiden tarkoituksena oli ”mahdollistaa se, että komissio voi täysin tietoisena tosiseikoista ja todellisesta markkinatilanteesta arvioida, onko sopimus sopusoinnussa ETY:n kilpailusääntöjen ja erityisesti perustamissopimuksen 85 artiklan kanssa — —”.

- 17 Molemmat osapuolet toimittivat pyydetty tiedot, minkä jälkeen komissio selvitti asiaa Storkin asianajajan kanssa 14.11.1994 ja Seracin asianajajan kanssa 13.12.1994.
- 18 Neuvoston asetuksen N:o 17/19 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyistä kuulemisista 25 päivänä heinäkuuta 1963 annetun komission asetuksen N:o 99/63/ETY (EYVL 1963, 127, s. 2268) 6 artiklan mukaisesti G. Rocca selvitti 23.1.1996 päivätyllä kirjeellä PO IV:n pääjohtajan Alexander Schaubin nimissä kantajalle tämän tekemän kantelun hylkäämisen perustelut. Rocca arvioi asiaa perustamissopimuksen 85 artiklan kannalta ja totesi, ettei ole realistista katsoa, että ”kyseessä olevat yritykset voisivat sopimuksellaan estää kilpailun merkittäväällä osalla kyseessä olevien tuotteiden markkinoita varsinkaan, kun Serac luopui 21.12.1992 päivätyllä kirjeellään sopimuksen 6.3 kohtaan perustuvista oikeuksistaan (yksinoikeudet sopimuksen voimassaolon päättymisen jälkeen)”. Komission kirjeen lopussa huomautettiin, että komissio tekee lopullisen päätöksen vasta tutustuttuaan kantajan huomautuksiin tai uusiin tietoihin, jotka kantajan oli esitettävä kirjallisesti neljän viikon kuluessa.
- 19 Stork vastasi komissiolle 22.3.1996 kiistäen tämän väitteet ja kyseenalaistaen vastaajan mahdollisuuden tutkia asiaa uudelleen tämän 20.3.1991 ja 25.2.1993 päivätyjen kirjeiden lähettämisen jälkeen.
- 20 Komissio ilmoitti Storkille 20.6.1997 päivätyllä kirjeellään päätöksestään hylätä tämän 20.9.1989 tekemä kantelu (päätös IV/F — 1/33.302 Stork; jäljempänä riidanalainen päätös). Komissio toisti olennaisilta osin 23.1.1996 päivätyssä kirjeessään esittämänsä arvion sopimuksesta ja totesi, että vaikka sopimuksen kilpailua rajoittavat lausekkeet kuuluvat perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, 85 artiklan 3 kohdan soveltamisedellytykset täyttyvät.

Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten vaatimukset

- 21 Kantaja nosti kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 21.8.1997 jättämällään kannekirjelmällä, jossa kantaja vaatii 20.6.1997 päivättyyn kirjeeseen sisältyvän komission päätöksen kumoamista.
- 22 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ensimmäisen jaoston puheenjohtaja hyväksyi 20.4.1998 antamallaan määräyksellä Seracin väliintulijaksi tukemaan komission vaatimuksia.
- 23 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (neljäs jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn. Asianosaisia on prosessinjohtotoimilla pyydetty vastaamaan kirjallisesti eräisiin kysymyksiin ennen istuntoa.
- 24 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 22.4.1999 pidetyssä julkisessa istunnossa.
- 25 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

26 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

27 Väliintulija vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää Storkin nostaman kanteen ja

— velvoittaa Storkin korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut, väliintulosta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut mukaan lukien.

Sovellettavat oikeussäännöt

28 Kantaja esittää vaatimustensa tueksi kolme kanneperustetta, joista ensimmäinen koskee sitä, että komissiolla ei ollut toimivaltaa tehdä riidanalaista päätöstä tai että komissio käytti harkintavaltaansa väärin riidanalaista päätöstä tehdessään, koska komission maaliskuussa 1991 ja helmikuussa 1993 lähettämässä kirjeissä tehtiin jo lopullinen päätös ja koska asian käsittelyn oli katsottava päättyneen viimeistään 25.2.1993 päivätyn kirjeen lähettämisen jälkeen; toinen koskee kyseistä päätöstä rasittavaa tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevaa virhettä ja kolmas koskee riidanalaisen päätöksen perustelujen puuttumista tai puutteellisuutta.

- 29 Komissio kiistää kantajan esittämät kanneperusteet ja vaatii kanteen hylkäämistä.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee sitä, että komissiolla ei ole ollut toimivaltaa tehdä riidanalaista päätöstä tai että komissio on käyttänyt harkintavaltaansa väärin päätöstä tehdessään

- 30 Kantajan ensimmäisellä kanneperusteella pyritään lähinnä riitauttamaan komission oikeus aloittaa uudelleen kantelun ja ilmoituksen käsittely ja tehdä riidanalainen päätös, ja se jakautuu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa kantaja katsoo, että 20.3.1991 ja 25.2.1993 päivätyt kirjeet sisälsivät kannekelpoisen päätöksen ja että asian käsittelyn oli katsottava päättyneen joka tapauksessa viimeksi mainitun kirjeen lähettämisen jälkeen, koska mikään uusi seikka ei ole edellyttänyt asian tutkimista uudelleen. Toisessa osassa kantaja väittää, että komissio ei ole noudattanut velvollisuuttaan tehdä päätös kantajan 20.9.1989 tekemästä kantelusta kohtuullisessa ajassa, kun se on aloittanut hallinnollisen menettelyn uudelleen 5.10.1994 ja tehnyt lopullisen päätöksen 20.6.1997.
- 31 Vastauskirjelmässään kantaja toteaa kumoamiskanteen toisen kanneperusteen yhteydessä, että päätös asian käsittelyn jatkamisesta on tehty EY:n perustamissopimuksen 190 artiklan (josta on tullut EY 253 artikla) vastaisesti.
- 32 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että sen arvioimiseksi, onko ensimmäinen kanneperuste perusteltu, on tarkasteltava sen ensimmäistä osaa yhdessä sen kanneperusteen kanssa, joka koskee menettelyn uudelleen aloittamisesta tehdyn päätöksen perustelujen puuttumista.

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

- 33 Kantaja väittää, että komissio on 20.3.1991 ja 25.2.1993 päivätyissä kirjeissään, tarkasteltiinpa niitä yhdessä tai erikseen, tehnyt kannekelpoisen päätöksen, jossa se on ilmaissut kantansa perustamissopimuksen 85 artiklan soveltumisesta yhteistyösopimukseen tarkoituksenaan luoda oikeusvaikutuksia.
- 34 Komission 25.2.1993 päivättyä kirjettä on sen sisältö huomioon ottaen pidettävä kannekelpoisena toimenä, koska sillä on ollut tarkoitus tuottaa oikeusvaikutuksia. Kantajan mukaan tässä kirjeessä arvioidaan kyseistä sopimusta ja kirje on komission kanta siitä, että 14.8.1987 tehdystä sopimuksesta kaksi lauseketta on perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan mukaan yhteismarkkinoille soveltumattomia ja että kyseisiin lausekkeisiin ei sovelleta 85 artiklan 3 kohtaa. Kantajan mukaan komissio on tällä kirjeellä virallisesti lopettanut asian käsittelyn ja sopimuksen oikeudellinen arviointi on tullut lopulliseksi.
- 35 Kantaja katsoo, että vastaajalla ei ole ollut toimivaltaa aloittaa hallinnollista menettelyä uudelleen päätöksen tekemisen jälkeen, kun tämä ei ole ollut perusteltua minkään uuden seikan ilmenemisen vuoksi. Tekemällä näin komissio on kantajan mukaan käyttänyt harkintavaltaansa väärin.
- 36 Kantaja väittää vastauskirjelmässään myös, että riidanalaisen päätöksen perustelut ovat puutteelliset, koska niissä ei selvitetä syitä siihen, miksi vastaaja muutti mielipidettään sopimuksen taloudellisesta merkityksestä ja miksi vastaaja päätti tutkia asiaa perusteellisesti uudelleen sen sijaan, että se olisi ehdottanut aiempaan tapaan, että kansalliset viranomaiset käsitelisivät asiaa, jos ehdotettuja muutoksia ei hyväksyttäisi, vaikka tällaisen uudelleen tutkimisen oikeuttavia uusia seikkoja ei ollut ilmennyt.

- 37 Vastaaja kiistää kantajan väitteen. Se toteaa joutuneensa syyskuusta 1989 lähtien keskelle Storkin ja Seracin välistä kiistaa niiden välisen yhteistyösopimuksen toimeenpanosta ja pätevyydestä sekä muistuttaa säännöistä, joiden mukaan sen on tällaisessa tilanteessa toimittava. Vastaaja tuo esiin asiassa T-64/89, Automec vastaan komissio, 10.7.1990 annetun tuomion (Kok. 1990, s. II-367; jäljempänä Automec I -tapaus) 45—47 kohdan, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut, että asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan ja asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklan mukaisessa menettelyssä on kolme peräkkäistä vaihetta ja että komission yksiköiden ensimmäisen vaiheen epävirallisten yhteydenottojen yhteydessä esittämiä alustavia kantoja ei voida pitää kannekelpoisina toimina.
- 38 Tässä yhteydessä 20.3.1991 ja 25.2.1993 päivätyt kirjeet ovat vastaajan mukaan selvästi komission yksiköiden epävirallisesti esittämiä alustavia kantoja, jotka perustuvat asianosaisten esittämien perustelujen ja tosiseikkojen alustavaan tutkintaan. Komissio ei mielestään ole näissä kirjeissä ilmaissut lopullista, oikeusvaikutuksia luovaa kantaa perustamissopimuksen 85 artiklan soveltumisesta.
- 39 Maaliskuussa 1991 lähetettyyn kirjeeseen sisältyi käytännön ehdotus, jonka tarkoituksena oli vastaajan mukaan lopettaa osapuolten välinen kiista eikä tulkita lopullisesti perustamissopimuksen 85 artiklaa. Kirjeen tärkein kohta on komission mukaan se, jossa Dubois toteaa, että asian suhteellisen vähäinen taloudellinen merkitys huomioon ottaen hänestä ei tässä vaiheessa ole tarpeen ehdottaa komissiolle menettelyn aloittamista. Tästä toteamuksesta käy ilmi, miksi osapuolille ehdotettiin riidan ratkaisemista ehdotetulla tavalla ja, jos erimielisyydet jatkuisivat, asian saattamista kansallisten tuomioistuinten ratkaistavaksi.
- 40 Helmikuussa 1993 lähetetyllä kirjeellä vain vahvistettiin se, että komissio ei Seracin esittämiin uusiin perusteluihin ja lisätietoihin tutustuttuaankaan katsonut aiheelliseksi aloittaa menettelyä ja että näin ollen ”tämän asian käsittelyn [oli] katsottava päättyneen”.

- 41 Komissio toteaa vielä, että kumpaakaan edellä mainituista kirjeistä ei voida pitää oikeusvaikutuksia tuottavana lopullisena päätöksenä, jossa sopimuksen todetaisiin rikkovan perustamissopimuksen 85 artiklaa, koska tällainen päätös voidaan tehdä vain noudattaen asetuksessa N:o 17 säädettyä menettelyä, jossa edellytetään erityisesti väitetiedoksiannon toimittamista. Komissio katsoo, että käsiteltävänä olevassa asiassa väitetiedoksiannon olemassaoloa ei ole osoitettu ja että se, että kilpailuasioista vastaava komission jäsen ei ole allekirjoittanut kyseisiä kirjeitä eikä niitä ole allekirjoitettu hänen nimissään, vahvistaa oikeaksi käsityksen, jonka mukaan kirjeissä ilmaistaan ainoastaan ensimmäinen alustava kanta.
- 42 Vastaaja myöntää muuten, että Seracin peruutettua kanteensa asiassa T-31/93 se päätti Seracin kannekirjelmässään esittämät väitteet ja tosiseikat huomioon ottaen tutkia — tällä kertaa perusteellisesti — yhteistyösopimuksen vaikutukset kilpailuun. Tällä tavoin ”jatkamalla käsittelyä uudelleen” se päätyi alkuperäiseen kantaansa, jonka mukaan asia ei ollut taloudellisesti niin merkittävä, että sen perusteellinen tutkiminen olisi perusteltua.
- 43 Komissio katsoo, että jo 20.3.1991 päivätyssä kirjeessä annettiin ymmärtää, että menettely voitaisiin aloittaa myöhemmin, sillä kirjeen kirjoittaja toteaa, että hänestä ei ”tässä vaiheessa ole tarpeen ehdottaa komissiolle menettelyn aloittamista”.
- 44 Komissio katsoo vedoten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-24/90, Automec vastaan komissio, 18.9.1992 antaman tuomion (Kok. 1992, s. II-2223; jäljempänä Automec II -tapaus) 77 kohtaan, että päätös tutkia perusteellisesti ensi näkemältä vähämerkityksellisenä pidetty asia kuuluu valvonnasta vastaavien viranomaisten vapaaseen harkintavaltaan. Toimivalta panna asiat tärkeysjärjestykseen sisältää myös toimivallan muuttaa tätä tärkeysjärjestystä, mikä pätee erityisesti käsiteltävänä olevassa asiassa, jossa menettelyn uudelleen aloittaminen ei loukannut kummankaan asianosaisen intressejä. Kantaja tai Serac eivät ole kumpikaan vastustaneet sitä, että komissio alkoi pitää niiden asian tutkimista tärkeänä.

- 45 Vastaaja katsoo, että kantajan vastauskirjelmässään esittämä kanneperuste, joka koskee riidanalaisen päätöksen perustelujen puutteellisuutta (ks. edellä 36 kohta), on jätettävä tutkimatta. Se katsoo toissijaisesti, että sen ei tarvinnut tässä päätöksessä perustella sitä, miksi se oli lokakuussa 1994 aloittanut tutkimuksen, varsinkaan kun Stork ja Serac, jotka olivat lisäksi osallistuneet varauksetta kyseiseen tutkimukseen, eivät olleet nähneet tässä ongelmaa.
- 46 Myös väliintulija kiistää sen, että komission vuosina 1991 ja 1993 lähettämiä kirjeitä olisi pidettävä lopullisena päätöksenä, jota ei voitaisi arvioida uudelleen.
- 47 Väliintulija huomauttaa, että komissio on useaan otteeseen todennut, että vuosina 1991 ja 1993 lähetetyt kirjeet eivät olleet lopullisia päätöksiä. Se väittää myös, että vastaamalla varauksetta komission lokakuussa 1994 sille lähettämään tietojensaantipyyntöön kantaja on hyväksynyt sen, että vuonna 1989 aloitettua menettelyä ei ollut lopullisesti päätetty.
- 48 Väliintulija toteaa, että ainoastaan vuonna 1997 lähetetty kirje sisältää komission asiasta esittämän lopullisen kannan ja että vuosina 1991 ja 1993 lähetetyt kirjeet eivät sisällä päätöksiä eivätkä ole tuottaneet oikeusvaikutuksia.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

Maaliskuussa 1991 ja helmikuussa 1993 lähetettyjen komission kirjeiden oikeudellinen arviointi

49 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY:n perustamissopimuksen 173 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) tarkoitettuja, kumoamiskanteen kohteeksi kelpaavia toimia tai päätöksiä ovat sellaiset toimenpiteet, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi. Erityisesti silloin kun on kyse toimista tai päätöksistä, jotka tehdään monivaiheisessa menettelyssä usein asian sisäisen käsittelyn päätteeksi, kannekeltoisia toimia ovat pääsääntöisesti ainoastaan sellaiset toimenpiteet, joissa lopullisesti vahvistetaan toimielimen kanta kyseisen menettelyn päätteeksi; sen sijaan menettelyn kuluessa tehdyt toimenpiteet, joilla valmistellaan lopullista päätöstä, eivät ole kannekeltoisia. Toteutettujen toimien tai päätösten muodolla ei periaatteessa ole merkitystä, kun kyse on siitä, voivatko ne olla kumoamiskanteen kohteena (asia 60/81, IBM v. komissio, tuomio 11.11.1981, Kok. 1981, s. 2639, 9 kohta ja Automec I -tapaus, tuomion 42 kohta).

50 Kyseisten kirjeiden oikeudellisen luonteen arvioimiseksi edellä mainittujen oikeuskäytännössä ilmaistujen periaatteiden valossa kirjeitä on tarkasteltava asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan nojalla tehtyjen kantelujen tutkimismenettelyn yhteydessä.

51 Kantelun tutkimismenettely koostuu kolmesta perättäisestä vaiheesta. Kantelun esittämisen jälkeisessä ensimmäisessä vaiheessa komissio kerää tietoja, joiden perusteella se voi arvioida sitä, mihin toimenpiteisiin se ryhtyy kantelun johdosta. Tähän vaiheeseen voi kuulua komission ja kantelijan välinen epävirallinen näkemysten vaihto, jonka tarkoituksena on täsmentää tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joista kantelussa on kyse, sekä se, että kantelijalle annetaan tilaisuus kehittää väitteitään komission yksiköiden alustavan suhtautumisen valossa. Toisessa vaiheessa komissio ilmoittaa kirjeellä kantelijalle ne perustelut, joiden vuoksi se katsoo, ettei kantelu anna aihetta vaadittuihin toimenpiteisiin, sekä kehottaa kantelijaa esittämään mahdollisen vastineensa komission asettamassa määräajassa. Menettelyn kolmannessa vaiheessa komissio tutkii kantelijan esittämän vastineen. Vaikka asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklassa ei tästä nimenomaisesti säädetä, tämä vaihe voi päättyä lopullisen päätöksen tekemiseen (ks. em. Automec I -tapaus, tuomion 45—47 kohta ja asia T-37/92, BEUC ja NCC v. komissio, tuomio 18.5.1994, Kok. 1994, s. II-285, 29 kohta).

- 52 Näin ollen kantelun tutkimismenettelyn ensimmäisen vaiheen yhteydessä esitettyjä mahdollisia alustavia näkemyksiä ja asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklan mukaisia ilmoituksia ei voida pitää kannekelpoisina toimina (ks. Automec I -tapaus, tuomion 45 ja 46 kohta).
- 53 Kirjeet, joilla kantelu hylätään lopullisesti ja asian käsittely lopetetaan, ovat puolestaan kannekelpoisia toimenpiteitä, sillä ne ovat sisällöltään päätöksiä ja niillä on päätöksen vaikutukset, koska niillä päätetään aloitettu tutkimismenettely, niissä arvioidaan kyseessä olevia sopimuksia ja niillä estetään kantajia vaatimasta tutkimuksen käynnistämistä uudelleen, jos nämä eivät esitä uusia seikkoja (asia 210/81, Demo-Studio Schmidt v. komissio, tuomio 11.10.1983, Kok. 1983, s. 3045, 14 ja 15 kohta; asia 298/83, CICCE v. komissio, tuomio 28.3.1985, Kok. 1985, s. 1105, 18 kohta ja yhdistetyt asiat 142/84 ja 156/84, BAT ja Reynolds v. komissio, tuomio 17.11.1987, Kok. 1987, s. 4487, 12 kohta).
- 54 Käsiteltävänä olevassa asiassa on määritettävä, kuuluvatko vuosina 1991 ja 1993 lähetetyt kirjeet kanteluiden tutkimismenettelyn ensimmäiseen vaiheeseen, kuten komissio väittää, vai onko niiden katsottava muodostavan päätöksen, jolla asian käsittely lopetetaan, joka tuottaa oikeusvaikutuksia ja joka kuuluu siten kyseisen menettelyn viimeiseen vaiheeseen, kuten kantaja väittää.
- 55 Komission 20.3.1991 päivätyin kirjeen laatinut virkamies viittasi sopimuksen 6.2 ja 6.3 kohtaan ja totesi aluksi seuraavaa:

”Kaikkien tällä hetkellä tiedossani olevien seikkojen perusteella vaikuttaa siltä, että nämä sopimuslausekkeet todellakin rajoittavat liikaa kilpailua ja että ne eivät ole välttämättömiä [sopimuksen] tavoitteiden saavuttamiseksi.”

Kirjeessä ehdotettiin myös sopimuksen 6.3 kohdan poistamista ja 6.2 kohdan muuttamista asetuksen N:o 417/85 hengen mukaiseksi, vaikka asetus ei sinänsä ollut sovellettavissa sopimukseen.

56 Toiseksi virkamies totesi seuraavaa:

”Asian suhteellisen vähäinen taloudellinen merkitys yhteisön tasolla huomioon ottaen minusta ei tässä vaiheessa ole tarpeen ehdottaa komissiolle menettelyn aloittamista. Mikäli ette pääse sopimukseen sopimusmääräysten muuttamisesta edellä esitetyn mukaisesti, pyydän teitä saattamaan asian toimivaltaisten kansallisten tuomioistuinten tai viranomaisten käsiteltäväksi tähän kirjeeseen vedoten.”

57 Storkille lähetetty kirje sisälsi lisäksi seuraavan kappaleen:

”Mikäli ette ilmoita kantaanne neljän viikon kuluessa tämän kirjeen vastaanottamisesta, lopetan tämän asian käsittelyn. Asian käsittely voidaan kuitenkin milloin hyvänsä aloittaa uudelleen, jos tilannetta on arvioitava uudelleen tosiseikkojen tai oikeudellisten seikkojen muuttumisen vuoksi.”

58 Pääosasto IV:n yksikönpäällikkö F. Giuffrida vastasi Seracin 21.12.1992 päivättyyn kirjeeseen, jossa Serac pyysi komissiota arvioimaan asiaa uudelleen, 25.2.1993 päivättyllä kirjeellä (josta lähetettiin jäljennös Storkille) todeten seuraavaa:

”Olen perehtynyt 21.12.1992 päivättyyn kirjeeseen. Arvioituani asiaa minusta ei kuitenkaan vaikuta siltä, että esitetyt väitteet saattaisivat kyseenalaiseksi

20.3.1991 päivätyn — — kirjeen sisällön, jonka mukaan teidän ja Storkin välisen sopimuksen — — lausekkeet 6.2 ja 6.3 rajoittavat liikaa kilpailua eivätkä ole välttämättömiä [sopimuksen] tavoitteiden saavuttamiseksi. Siksi mielestäni tämän asian käsittelyn on katsottava päättyneen.”

- 59 Kirjeistä, jotka on päivätty 20.3.1991 ja 25.2.1993, käy selvästi ilmi, että komissio on sopimusta arvioituaan päättänyt lopettaa asian käsittelyn ottaen huomioon asian vähäisen merkityksen yhteisön tasolla. Komissio on myös ehdottanut sopimuksen osapuolille kiistan sovintoratkaisua ehdottamalla sopimukseen tiettyjä muutoksia ja kehottamalla osapuolia saattamaan asia toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tai tuomioistuinten käsiteltäväksi, jos näitä muutoksia ei toteuteta ja jos kiista jatkuu.
- 60 Varsinkin 20.3.1991 päivätty kirje täyttää kaikki asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklan mukaisen ilmoituksen tunnusmerkit, koska siinä ilmoitetaan perustelut sille, miksi vaadittuihin toimenpiteisiin ryhtyminen kantelun perusteella ei vaikuta perustellulta, koska siinä puhutaan nimenomaisesti asian käsittelyn lopettamisesta ja koska siinä asetetaan kantajalle määräaika, jonka kuluessa se voi antaa mahdollisen vastineensa (em. asia BEUC ja NCC v. komissio, tuomion 34 kohta).
- 61 Tältä osin 25.2.1993 päivätyssä kirjeessä vahvistetaan, että koska 20.3.1991 päivättyyn kirjeeseen ei reagoitu, asian käsittely oli lopetettu sen vuoksi, että sopimuksella oli vähäinen taloudellinen merkitys yhteisön tasolla.
- 62 Näissä olosuhteissa vastaajan väitettä, jonka mukaan 20.3.1991 ja 25.2.1993 päivättyjä kirjeitä on pidettävä ”komission yksiköiden epävirallisesti antamina alustavina näkemyksinä” kolmivaiheisen tutkimismenettelyn ensimmäisen vaiheen yhteydessä, ei voida hyväksyä. Niiden sisältö ja niiden laatimistilanne huomioon ottaen niitä on päinvastoin pidettävä Storkin tekemän kantelun käsittelyn lopettamisesta tehtynä päätöksenä, joka kuuluu siis kantelun tutkimismenettelyn viimeiseen vaiheeseen.

- 63 Näin ollen ei voida ajatella, että nämä kirjeet sisältäisivät ainoastaan alustavia näkemyksiä tai valmistelevia toimenpiteitä. Päinvastoin ne sisältävät sopimuksen ja erityisesti sen taloudellisen merkityksen selvän arvioinnin, joka perustuu kaikkiin komission tarpeellisiksi katsomiin tietoihin. Kaikesta päätellen asian käsittelyn lopettamisesta tehtävän päätöksen, johon kirjeissä viitataan, oli määrä olla hallinnollisen menettelyn viimeinen vaihe, jossa toimielimen kanta vahvistetaan lopullisesti. Päätöksen jälkeen ei siten voida tehdä muita toimia, joista voitaisiin nostaa kumoamiskanne (asia C-39/93 P, SFEI ym. v. komissio, tuomio 16.6.1994, Kok. 1994, s. I-2681, 28 kohta).
- 64 Päätöksen lopullisuutta ei kyseenalaista Dubois'n 20.3.1991 päivätyssä kirjeessä esittämä toteamus, jonka mukaan hänestä ”ei tässä vaiheessa ole tarpeen ehdottaa komissiolle menettelyn aloittamista” ja joka jätti jäljelle mahdollisuuden aloittaa myöhemmin menettely, jossa asia tutkittaisiin perusteellisesti. Tämän toteamuksen on katsottava viittaavan kahteen muuhun kirjeessä mainittuun seikkaan eli siihen, että arviointi ja päätös perustuivat saatavilla oleviin tietoihin ja että asian käsittely voitaisiin aloittaa uudelleen, jos se olisi perusteltua uusien tosiseikkojen tai oikeudellisten seikkojen vuoksi.
- 65 Myös vastaajan väite, jonka mukaan se, että kilpailuasioista vastaava komission jäsen ei ole allekirjoittanut kyseisiä kirjeitä eikä niitä ole allekirjoitettu hänen nimissään, vahvistaisi oikeaksi käsityksen, jonka mukaan kirjeissä ilmaistaan ainoastaan ensimmäinen alustava kanta, on hylättävä. On huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimien tai päätösten muodolla ei periaatteessa ole merkitystä, kun kyse on siitä, voivatko ne olla kumoamiskanteen kohteena, ja että niiden sisältö on ratkaiseva arvioitaessa sitä, ovatko ne perustamissopimuksen 173 artiklassa tarkoitettuja kannekelποisia toimia (em. asia IBM v. komissio, tuomion 9 kohta).
- 66 Koska molemmissa kyseessä olevissa kirjeissä arvioidaan komissiolle tehtyä kantelua, käsiteltävänä olevassa asiassa kirjeiden oikeudellista luonnetta ei voi kyseenalaistaa pelkästään se seikka, että arvioinnin ovat suorittaneet komission

virkamiehet, tai muuten asetuksen N:o 17 3 artiklan tehokas vaikutus häviää kokonaan (em. asia BEUC ja NCC v. komissio, tuomion 38 kohta).

- 67 Väitteestä, jonka mukaan kantaja vastaamalla komission lokakuussa 1994 sille lähettämään tietojensaantipyyntöön olisi hyväksynyt sen, että maaliskuussa 1991 ja helmikuussa 1993 lähetetyt kirjeet sisälsivät alustavia näkemyksiä, on huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan puhtaasti valmistelevat toimet eivät sellaisenaan voi olla kumoamiskanteen kohteena, mutta niitä rasit-taviin lainvastaisuuksiin voidaan vedota sellaisesta lopullisesta päätöksestä nos-tetun kanteen tueksi, jonka valmisteluvaiheen ne muodostavat (em. asia IBM v. komissio, tuomion 12 kohta). Menettelyn uudelleen aloittamista koskevan pää-töksen pätevyys riittämiseksi kantajan oli siten odotettava, kuten se on tehnytkin, komission sille lokakuussa 1994 lähettämällä tietojensaantipyynnöllä aloittaman tutkimuksen jälkeen tehtyä päätöstä. Vasta menettelyn päätyttyä kantajalla oli mahdollisuus arvioida sitä, oliko päätös perusteltu ja erityisesti, oliko asian tutkiminen uudelleen ollut tarpeen, kun otetaan huomioon komission mahdollisesti tietoonsa saamat ja huomioon ottamat uudet tosiseikat ja oikeu-delliset seikat.
- 68 On siten todettava, että komission 20.3.1991 ja 25.2.1993 päivätyt kirjeet ovat sisällöltään päätöksiä ja niillä on sitovia oikeusvaikutuksia, koska ne sisältävät Storkin tekemän kantelun käsittelyn lopettamisesta tehdyn päätöksen, joka perustuu arvioon sopimuksen vähäisestä taloudellisesta merkityksestä yhteisön tasolla.
- 69 Kun näiden kirjeiden oikeudellinen luonne on näin määritetty, on arvioitava niiden oikeudellisia seurauksia sen selvittämiseksi, oliko komissiolla käsi-teltävänä olevassa asiassa toimivalta aloittaa uudelleen hallinnollinen menettely ja oliko sillä siten toimivalta tehdä riidanalainen päätös.

Päätös hallinnollisen menettelyn aloittamisesta uudelleen

70 On aluksi todettava, että yhteisön kilpailupolitiikan toimeenpanosta vastaavana elimenä komissiolla on asiaan sovellettavien sääntöjen puitteissa tiettyä harkintavaltaa asetuksen N:o 17 3 artiklan nojalla tehtyjen kantelujen käsittelyn suhteen. Se voi esimerkiksi asettaa sille tehdyt kantelut tärkeysjärjestykseen ja lopettaa asian käsittelyn aloittamatta mahdollisten yhteisön oikeuden rikkomisten toteamiseen tarkoitettua menettelyä tultuaan siihen tulokseen, että kyseisessä asiassa yhteisön etu ei edellytä kantelun tutkimista (em. Automec II -tapaus, tuomion 73—77 ja 83—85 kohta).

..

71 Komission harkintavaltaa rajoittavat muun muassa asetuksessa N:o 17 ja asetuksessa N:o 99/63/ETY komissiolle kantelun tehneiden henkilöiden hyväksi säädetyt menettelylliset oikeudet.

72 Yhtäältä asetuksen N:o 17 3 artiklan ja asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklan mukaan komission on tarkasteltava huolellisesti kantelijan sen tietoon saattamia tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja voidakseen arvioida, ilmeneekö näistä seikoista toimintaa, joka on omiaan vääristämään kilpailua yhteismarkkinoilla ja vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Toisaalta komissiolle kantelun tehneillä henkilöillä on oikeus saada tietoonsa perustelut, joilla komissio aikoo hylätä heidän kantelunsa (ks. em. Automec II -tapaus, tuomion 72 ja 79 kohta).

73 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteluvollisuuden laajuus riippuu kyseessä olevan toimen luonteesta ja niistä olosuhteista, joissa se on tehty. Perusteluissa on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmaistava toimielimen perustelut

toisaalta niin, että ne, joille päätös on osoitettu, saavat riittävästi tietoja voidakseen arvioida, onko päätös perusteltu vai onko siinä virheitä, joiden vuoksi päätöksen pätevyys voidaan riitauttaa, ja toisaalta niin, että yhteisöjen tuomioistuimet voivat tutkia päätöksen laillisuuden (yhdistetyt asiat T-213/95 ja T-18/96, SCK ja FNK v. komissio, tuomio 22.10.1997, Kok. 1997, s. II-1739, 226 kohta).

- 74 On myös todettava, että perustamissopimuksen 190 artiklassa asetettu velvollisuus perustella toimet riittävän täsmällisesti on yksi yhteisön oikeuden perustavanlaatuisista periaatteista, jonka noudattamista yhteisöjen tuomioistuinten on valvottava tarpeen vaatiessa esittämällä viran puolesta perusteluvelvollisuuden rikkomista koskeva oikeudellinen peruste (ks. asia T-61/89, Dansk Pelsdyravlereforening v. komissio, tuomio 2.7.1992, Kok. 1992, s. II-1931, 129 kohta).
- 75 Käsiteltävänä olevassa asiassa vastaajan esittämä oikeudenkäyntiväite, joka koskee kantajan väitettä riidanalaisen päätöksen puutteellisista perusteluista siltä osin kuin päätöksessä olisi pitänyt mainita syyt sopimuksen taloudellista merkitystä koskevan kannan muuttamiseen ja asian perusteelliseen uudelleen tutkimiseen ryhtymiseen, on siten hylättävä.
- 76 Pääasian osalta on huomautettava, että 20.3.1991 ja 25.2.1993 päivätyillä kirjeillään komissio ilmoitti kantajalle päätöksestään lopettaa asian käsittely, koska sen taloudellinen merkitys yhteisön tasolla oli vähäinen (ks. edellä 59—61 kohta). Komissio on kuitenkin ”jatkamalla uudelleen menettelyä” päätöksellään, joka on annettu osapuolille tiedoksi 5.10.1994 päivätyllä kirjeellä, palannut aikaisempaan kantaansa sopimuksen taloudellisesta merkityksestä yhteisön tasolla (ks. edellä 42 kohta).
- 77 On todettava, että komissio ei ole ilmaissut selvästi tämän kannanmuutoksen syitä eivätkä ne ilmene päätöksen asiayhteydestäkään. Komissio on kirjelmässään

ja suullisissa vastauksissaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin asian käsittelyn uudelleen aloittamisen syistä todennut aloittaneensa tutkimuksen vuonna 1994 Seracin kanteen johdosta välttääkseen oikeudenkäynnin. Se ei ole maininnut vuosina 1991 ja 1993 lähettämissään kirjeissä ilmoittamaansa asian käsittelyn lopettamisen syytä eli sopimuksen vähäistä taloudellista merkitystä.

- 78 Perustelujen puutteellisuus on hyvin selvää, koska tapauskohtaisten olosuhteiden perusteella arvioitava perusteluvollisuus on käsiteltävänä olevassa asiassa erityisen laaja.
- 79 Komissio oli jo tehnyt päätöksen samasta sopimuksesta, jonka voimassaolo päättyi elokuussa 1992 eli selvästi ennen komission toista, 25.2.1993 päivättyä kirjettä, jossa asian käsittelyn lopettaminen vahvistettiin. Asiakirjoista ilmenee lisäksi, että se päätös asian käsittelyn lopettamisesta, joka ilmenee vuosina 1991 ja 1993 lähetetyistä kirjeistä, oli tehty useiden komission ja sopimuksen osapuolten välisten yhteydenottojen jälkeen, joiden aikana vastaajalla oli mahdollisuus saada täysin tietoonsa molempien osapuolten näkökannat.
- 80 On siten riidatonta, että päätös riidanalaisen päätöksen tekemiseen johtaneen hallinnollisen menettelyn uudelleen aloittamisesta ei perustu tietoon uusista tosiseikoista tai oikeudellisista seikoista, jotka oikeuttaisivat asian tutkimisen uudelleen (ks. vastaavasti asia C-279/95 P, Langnese-Iglo v. komissio, tuomio 1.10.1998, Kok. 1998, s. I-5609, 30 kohta ja asia T-7/93, Langnese-Iglo v. komissio, tuomio 8.6.1995, Kok. 1995, s. II-1533, 40 kohta).
- 81 Näin ollen on todettava, että kantaja ei ollut saanut tietoonsa perusteluja riidanalaiselle päätökselle, josta ilmeni, että komissio oli palannut alkuperäiseen kantaansa katsottuaan, että oli perusteltua asian riittävän taloudellisen merkityksen vuoksi, että sen yksiköt tutkivat asian perusteellisesti.

- 82 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että kantajan ensimmäinen kanneperuste on perusteltu siltä osin kuin siinä katsotaan, ettei komissiolla ole oikeutta tehdä uutta päätöstä sellaista asiaa koskevan kantelun perusteella, jonka käsittely oli aiemmin lopetettu, koska asian taloudellinen merkitys yhteisön tasolla oli vähäinen, ilman, että tähän päätökseen johtaneen hallinnollisen käsittelyn aloittaminen uudelleen perustellaan asianmukaisesti eli lähinnä uusien seikkojen ilmenemisen perusteella.
- 83 Näin ollen on todettava ilman, että on tarpeen tutkia kantajan muita kanneperusteita, että riidanalainen päätös on kumottava.
- 84 On huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komission vuosina 1991 ja 1993 lähettämien kirjeiden kaltaiset hallinnolliset kirjeet, joissa ilmaistaan komission suorittama arviointi ja päätetään sen yksiköiden toteuttama tutkimismenettely, eivät estä kansallisia tuomioistuimia, joissa vedotaan sopimuksen yhteensoveltumattomuuteen perustamissopimuksen 85 artiklan kanssa, käytettävissään olevien tietojen perusteella arvioimasta tätä sopimusta eri tavalla. Vaikka komission arviointi ei sido kansallisia tuomioistuimia, nämä voivat kuitenkin ottaa tällaisista kirjeistä ilmenevän kannan huomioon tosiseikkana tutkiessaan kyseisen sopimuksen tai käyttäytymistävän yhdenmukaisuutta perustamissopimuksen 85 artiklan määräysten kanssa (asia 31/80, L'Oréal, tuomio 11.12.1980, Kok. 1980, s. 3775, 11 ja 12 kohta).
- 85 Käsiteltävänä olevassa asiassa kansalliset tuomioistuimet, joissa vedottaisiin sopimuksen yhteensoveltumattomuuteen perustamissopimuksen 85 artiklan

kanssa, voisivat sopimusta arvioidessaan täysin vapaasti ottaa tosiseikkoina huomioon kaikki komissiossa käydyn menettelyn vaiheet.

Oikeudenkäyntikulut

- 86 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on hävinnyt asian ja koska kantaja on vaatinut kulujensa korvaamista, komission on vastattava omista kuluistaan, minkä lisäksi sen on korvattava kantajan oikeudenkäyntikulut lukuun ottamatta niitä kuluja, jotka ovat aiheutuneet Seracin väliintulosta. Koska kantaja ei ole vaatinut Seracin velvoittamista korvaamaan väliintulosta aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja, väliintulija vastaa vain omista oikeudenkäyntikuluistaan. Kantaja vastaa itselleen Seracin väliintulosta aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Komission päätös, joka sisältyy komission 20.6.1997 päivätyyn kirjeeseen ja jolla komissio on hylännyt kantajan tekemän kantelun, jolla pyydettiin Stork

Amsterdam BV:n ja Serac Groupin muovipullojen valmistamiseen ja niiden aseptiseen täyttämiseen nestemäisillä elintarvikkeilla käytettävien kokonaisten tuotantolinjojen markkinoinnista tekemän yhteistyösopimuksen toteamista EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (josta on tullut EY 81 artikla) vastaiseksi, kumotaan.

- 2) Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se veloitetaan korvaamaan kantajan oikeudenkäyntikulut lukuun ottamatta niitä kuluja, jotka kantajalle ovat aiheutuneet Seracin väliintulosta. Väliintulija Serac vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan. Kantaja vastaa itselleen Seracin väliintulosta aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista.

Moura Ramos

Tiili

Mengozzi

Julistettiin Luxemburgissa 17 päivänä helmikuuta 2000.

H. Jung

V. Tiili

kirjaaja

neljännen jaoston puheenjohtaja